

РЕЦЕНЗИЯ

ОТ

доц. д-р Вили Славчев Захариев, д.м.

Катедра „Превантивна медицина” – Медицински университет – София

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент” в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт”, професионално направление 7.4. „Обществено здраве” и специалност „Медицина на бедствените ситуации” за нуждите на Катедра по Медицина на бедствените ситуации и Морска медицина към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна. Обн., ДВ, бр. 43 / 31.05.2019 г.

В обявения конкурс участва един кандидат: Николина Радкова Радева, главен административен асистент в Катедра „Медицина на бедствените ситуации и Морска медицина”, Факултет „Обществено здравеопазване” към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна, с документи, съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Р България и Правилника за развитието на академичния състав в МУ – Варна.

I. Биографични данни

Главен асистент Николина Радкова Радева е родена на 07.07.1983 година. През 2008 г. става магистър по Корпоративни финанси в Икономически университет – Варна, а през 2012 г. завършва магистратура по Здравен мениджмънт в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” – Варна. От 2012 до 2015 г. работи като експерт в отдел „Международни проекти и програми” на Медицински университет – Варна, а от месец май 2015 г. след успешно издържан конкурс е назначена за асистент по Медицина на бедствените ситуации. От април 2018 г. е доктор по „Медицина на бедствените ситуации”, след успешно защитен дисертационен труд на тема: „Превенция на стреса като значим проблем за групи в риск при бедствени ситуации”, а от август 2018 г. главен асистент на Катедра „Медицина на бедствените ситуации и Морска медицина”. Гл. ас. Радева придобива допълнителни професионални умения чрез участието си в различни специализирани курсове и семинари в Италия, Белгия, Унгария, Израел и др. по въпросите на Медицина на бедствените ситуации. Член е на Българското научно дружество по обществено здраве, Съюза на учените в България – клон Варна, Българското дружество по

Медицина на катастрофите, Дружеството на инвалидите – Варна, Френското дружество по Медицина на катастрофите. Кандидатът притежава добри компютърни умения и езикова подготовка по английски, френски, руски и немски език.

II. Научно-изследователска дейност

За участие в настоящия конкурс гл. ас. Радева представя списък от 33 научни труда, представени в таблица 1.

Таблица 1. Научни трудове извън представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“

Публикации	Брой
1. Общ брой представени научни трудове:	33
- на кирилица	25
- на латиница	8
2. Според участието на автора в представените работи:	
- самостоятелни	2
- първи автор	8
- втори и следващ автор	23
3. Според вида на научните трудове:	
- монографии и учебници	4
- публикации в български научни списания	24
- публикации в сборници с научни доклади	5

От тях 2 са самостоятелни и в 8 е първи автор. Втори и следващ автор е във 23 публикации. Една от монографиите и учебниците е самостоятелна. Съавтор е в три от тях. В български научни списания са отпечатани 24 публикации. Научните публикации на кандидата в сборници от национални и международни конгреси и симпозиуми са 5. Гл. ас. Радева участва в подготовката, изготвянето и реализацията на четири проекта: „Създаване на съвременна система за кариерно израстване на преподавателите в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов – Варна“, „Студентски практики“, „Общи дейности за планиране и прогнозиране на човешките ресурси в здравеопазването“ и „Европейска нощ на учените 2014“. Към научната продукция на кандидата трябва да се отбележи и участието в 51 национални и международни научни прояви, с 35 доклада.

III. Характеристика на научната дейност на кандидата

Научните изследвания на гл. ас. Радева са основно в следните направления:

- мениджмънт, планиране и организация на защитата на населението при бедствени ситуации;
- медико-биологична характеристика на екокатастрофите, характерни за Варненски черноморски район;
- проучвания на пожарите, наводненията, земетресенията, химическите аварии и техните последици за Варненска област;
- проучвания за групи в риск и специално за групата на хора с увреждания;
- психологични проблеми при бедствени ситуации;
- проучване и анализ на информираността и подготовката на медицинските кадри и населението при бедствени ситуации;
- експериментални изследвания с опитни животни.

Значително място от научната продукция заема е организацията на защитата на населението при бедствени ситуации. Това тематично направление е един от най-обстойно разработените раздели в научно-изследователската дейност на гл. ас. Радева. В монографията „Актуални аспекти на защитата на населението при бедствени ситуации“ и редица публикации е направен анализ на организационната структура и управление на дейността по защита на населението при бедствия и е систематизирана организацията на медицинските мерки. Разработени са организационните принципи на медицинските мероприятия през различните фази на оказване на медицинска помощ. Подробно са разработени задачите и дейностите при масови бедствия: медицинска сортировка и евакуация, съпоставени със становищата на специалисти от други държави. Подчертано е своевременното участие на специализираните сили на Пожарна безопасност и защита на населението, Министерства и ведомства, които допринасят за ограничаване риска за околната среда и загубите сред населението. Посочени са и предпоставките за ефективна подготовка на здравните кадри по проблемите на бедствените ситуации.

Друго основно направление в научните публикации на кандидата са екологичните катастрофи, характерни за Варненски черноморски район. Представени са особеностите на климатичните и метеорологични фактори, и влиянието им върху разпространението на атмосферните замърсители, направена е обширна характеристика на антропогенните фактори, определен е потенциалния риск за живота и здравето на населението след авария в промишлен обект,

съхраняващ и произвеждащ отровни вещества. Проучено е замърсяването на водите и са анализирани основните методи за откриване замърсяването на морските води.

Третото основно направление в научните публикации на кандидата са проучвания на пожарите, наводненията, земетресенията, химическите аварии и техните последици за Варненска област. Проследен е броя и последиците от пожари в страната за периода 2010-2016 г., направена е оценка на риска, обобщени са мерките за ограничаване и ликвидиране на последиците. В много от разработките са проучени и анализирани, както потенциално опасните фирми и дружества, разположени основно в община Варна и Девня, така и основните отровни вещества криещи риск от масови отравяния – амоняк, хлор и хлорни съединения, дихлоретан, трихлоретан, калцинирана сода, азотни и фосфорни торове, цианови съединения, петролни продукти, ацетилен и други. Разгледани са необходимите профилактични, организационни и законодателни мерки за Варненски черноморски регион.

Проучвания за групи в риск и специално за групата на хора с увреждания включват – стратегически и оперативни решения при защитата на групите в риск от населението в случай на бедствени ситуации, информираност и здравни знания на за защита при възникване на бедствена ситуация, подготовка при бедствени ситуации, рискови фактори за сърдечно-съдови заболявания, хранителен статус и хранително поведение на инвалиди и др.

Психологичните проблеми при бедствени ситуации са сериозна част от научно-изследователската дейност на гл. ас. Радева. Проведени са задълбочени проучвания относно нивото на стрес, соматичните и психоемоционални ефекти, както и поведенческите нагласи при студенти от Медицински университет – Варна. Проучени са проявите на стрес при възрастни хора и са изготвени обучителни стратегии за превенция и управление на стреса на групи в риск.

Познаването на бедствията и техните последици, както и предварителната подготовка за защита е особено важна. В редица публикации са представени резултатите от проведените проучвания за оценка на информираността и подготовката на медицинските кадри, и населението за бедствени ситуации. Голям интерес представляват изследванията на хората с увреждания, за защита при възникване на бедствена ситуация. Недостатъчната подготовка на тази рискова група, определя необходимостта от изготвения „Наръчник за самопомощ и взаимопомощ при критични ситуации за хора с трайно нарушено здраве“.

Гл. ас. Радева участва и в експериментални изследвания с опитни животни. Проведени са изследвания за разпределението на радиоизотопите – рубидий 86 и

селен 75 метионин в различни органи, след физическо натоварване и третиране с протеин хидролизат и витамин С.

IV. Отражение на научните публикации на кандидата в литературата

Представена е академична справка от репозитариума на библиотеката на Медицински университет – Варна, за 1 цитиране в монографии и колективни томове с научно рецензиране и 8 цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране. За всички цитирания са посочени заглавията на публикациите и авторите направили цитиранията.

V. Научни приноси

Научните приноси на гл. ас. Радева могат да се обобщат в следните основни направления:

1. Научно-приложни:

- разработва и предлага необходимите превантивни, организационни и законодателни мерки при бедствени ситуации във Варненска област;
- съществен научно-приложен принос са разработените пакети за защита, самопомощ и взаимопомощ на групите в риск при различни по характер бедствия;
- с голяма актуалност и значимост са обучителните стратегии за превенция и управление на стреса на групите в риск, както и изготвения „Наръчник за самопомощ и взаимопомощ при критични ситуации за хора с трайно нарушено здраве“.

2. Научно-теоретични:

- обстойно анализира организационната структура и управление на дейността по защита на населението при бедствия и систематизира организацията на медицинските мероприятия през различните фази на оказване на медицинска помощ;
- анализира природо-географските и антропогенните предпоставки за екокатастрофите във Варненски черноморски район, риска от замърсяването на водите и основните методи за откриване замърсяването на морските води;
- проучва и анализира потенциално опасните фирми и дружества, разположени в община Варна и Девня, и основните отровни вещества криещи риск от масови отравяния;

- провежда задълбочени изследвания, относно нивото на стрес, соматичните и психоемоционални ефекти, както и поведенческите нагласи при студенти и проучва проявите на стрес при групи в риск;
- извършва аналитично проучване на информираността и подготовката на медицинските кадри и населението за бедствени ситуации, като особено внимание заслужават изследванията на хората с увреждания, за защита при възникване на бедствена ситуация.

3. Научно-образователни:

- кандидатът е съавтор на 2 учебни ръководства по „Медицина на бедствените ситуации“;
- разработва оригинални казуси, дидактически тестове, методически ръководства и практически задачи, които подготвят студентите и специализантите за справянето им в реални ситуации;
- допринася за усъвършенстване обучението на студентите по дисциплината „Медицина на бедствените ситуации“, съобразно конкретните особености в нашата страна и новите тенденции в обучението.

VI. Учебно-преподавателска дейност

Гл. ас. Радева има 4 години преподавателски стаж по дисциплината „Медицина на бедствените ситуации“. Успешно участва в провеждането на лекции и упражнения със студенти от различни специалности на български и английски език. Учебната и натовареност, съгласно изготвената справка от Ректората на МУ – Варна, покрива регламентирания хорариум (таблица 2).

Таблица 2. Аудиторна заетост за периода 2014 - 2019 г.

<i>Учебна година</i>	<i>Натовареност в часове</i>	<i>Норматив по решение на АС</i>
2014/2015 г.	0	360
2015/2016 г.	337	360
2016/2017 г.	404	360
2017/2018 г.	297	360
2018/2019 г.	316	360

VII. Съответствие с изискванията на МУ – Варна, за заемане на академичната длъжност „доцент“

Справката показва, че гл. ас. Радева покрива напълно, а по отношение на определена група показатели, надхвърля изискванията на Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна за заемане на академичната длъжност „доцент“ (табл. 3).

Таблица 3: Съответствие с изискванията на МУ – Варна, за заемане на академичната длъжност „доцент“

<i>Групи от показатели</i>	<i>Изискуем брой точки</i>	<i>Брой точки на база представени доказателства</i>
А	50	50
Б	0	0
В	100	100
Г	200	314
Д	50	50
Е	0	100

VIII. Лични впечатления

Личните ми впечатления от кандидата като учен и преподавател са положителни. Гл. ас. Радева показва интелигентност, организационни умения, изследователска упоритост и прецизност. Демонстрира добро познаване на преподавания материал и развито чувство за отговорност към поетите задачи.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Главен асистент Николина Радева е единствен кандидат в конкурса за „доцент“ в област на висше образование 7. „Здравеопазване и спорт“, професионално направление 7.4. „Обществено здраве“ и специалност „Медицина на бедствените ситуации“ за нуждите на Катедра по Медицина на бедствените ситуации и Морска медицина към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна. Тя се представя с 33 научни труда. Научните трудове, като цяло съдържат научно-приложни, научно-теоретични и научно-образователни приноси за Медицина на бедствените ситуации. Гл. ас. Радева е изграден преподавател с висока

професионална репутация в областта на общественото здраве и Медицина на бедствените ситуации.

Във връзка с гореизложеното и съобразявайки се с критериите на Закона за развитие на академичния състав в Р България и с Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет – Варна, убедено препоръчвам на членовете на уважаемото научно жури, да изберем гл. ас. Николина Радкова Радева, д.м., за доцент, за нуждите на Катедра по Медицина на бедствените ситуации и Морска медицина към Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна.

03. 09. 2019 г.

София

Рецензент:

доц. д-р В. Захариев, д.м.